

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport(VWS)
Dhr. drs. M.J. Rijn
Postbus 20350
2500 EJ 'S-GRAVENHAGE

doorkiesnummer (070) 373 8463	uw kenmerk	bijlage(n)
betreft Reactie VNG op de Consultatieversie Uitvoeringsbesluit Jeugdwet 11 november 2013	ons kenmerk BAOZW/U201301731	datum 19 december 2013

Geachte heer Rijn, geachte heer Teeven,

Graag maken wij gebruik van de mogelijkheid om namens de gemeenten te reageren op de consultatieversie Uitvoeringsbesluit Jeugdwet van 11 november 2013.

Wij zullen ingaan op de volgende onderdelen van het Uitvoeringsbesluit:

1. Beperking jeugdhulp aan rechtmatig verblijvende minderjarigen(art. 1.2)
2. Uitbreiding gemeentelijke verantwoordelijkheid voor jeugdhulp aan minderjarigen zonder rechtmatig verblijf
3. De eisen ten aanzien van beschikbare en relevante deskundigheid (art
4. Gegevensverwerking, privacy en toestemming (hoofdstuk 6)
5. Financiën en verantwoording (hoofdstuk 7)
6. Nadere regels voor het AMHK (Wijzigingen Besluit Maatschappelijke Ondersteuning)

In zijn algemeenheid willen we opmerken dat het Concept-Uitvoeringsbesluit niet voldoet aan de verwachtingen van gemeenten. Teveel wordt er gekopieerd van de huidige regelingen naar de nieuwe situatie, waardoor geen recht gedaan wordt aan de doelen van de decentralisatie en vermindering regeldruk. Het rijk blijft zich tot op detailniveau in de uitvoering bemoeien met de jeugdzorg, zonder te beargumenteren waarom dat nodig is. Net als de Jeugdwet biedt ook dit Uitvoeringsbesluit tal van mogelijkheden tot weer nadere regelgeving: artikel 2.1 lid 2, artikel 3.1.1.lid 3, artikel 3.1.3 lid 2, artikel 3.2.3 lid 4, artikel 5.1.1. lid 2, artikel 6.4.1.1 lid 3, artikel 6.4.1.3 lid 3, artikel 6.5.6, artikel 7.1.1 lid 2, artikel 7.2.4 en artikel 7.2.6. Wij doen een dringend beroep op de wetgever deze artikelen te schrappen en de uitvoering verder over te laten aan gemeenten, aanbieders en jeugdigen en hun ouders.

1. Jeugdhulp aan minderjarige vreemdelingen met rechtmatig verblijf

Op grond van de Jeugdwet is het college gehouden voorzieningen voor jeugdhulp te treffen voor rechtmatig in Nederland verblijvende vreemdelingen. Voorgesteld wordt om de jeugdhulp aan vreemdelingen met een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd onder de beperking ' tijdelijk humanitaire gronden' te binden aan een termijn van een half jaar. Met als argument dat de omstandigheden bij deze groep snel kunnen wisselen en het college daarop kan anticiperen, zo nodig met een verlenging van de voorziening, eveneens gebonden aan een termijn van zes maanden.

Gemeenten kunnen zich vinden in deze redenering en behouden voldoende ruimte om in concrete casuïstiek een eigen afweging te maken. Een klemmende vraag is welke taken nu precies overgaan? Hoe is de provinciale jeugdzorg, de jeugd--ggz en AWBZ zorg voor deze groep in het huidige stelsel geregeld? Om hoeveel minderjarigen en hun ouders gaat het? En om welke bedragen?

2. Jeugdhulp aan minderjarige vreemdelingen zonder rechtmatig verblijf

Vorst wordt in het Uitvoeringsbesluit de verantwoordelijkheid van het college voor het treffen van jeugdhulpvoorzieningen uitgebreid tot minderjarigen zonder rechtmatige verblijfsvergunning. Daarbij gelden de volgende beperkingen;

- 18 jaar is een harde grens
- geen plaatsing bij pleegouders, tenzij in belang van de vreemdeling
- de duur van de hulp moet in overeenstemming zijn met de verwachte duur van verblijf en is gebonden aan een termijn van een half jaar, waarna opnieuw een afweging gemaakt moet worden over al dan niet voorzetting van de hulp, eveneens voor een termijn van een half jaar.

Deze uitbreiding van verantwoordelijkheden van het college naar niet rechtmatig verblijvende vreemdelingen wordt ten onrechte onvoldoende toegelicht op de bestuurlijke en financiële consequenties voor gemeenten. Daarvoor is inzicht nodig in de huidige regelgeving en uitvoeringspraktijk voor deze groep.

Wij begrijpen dat minderjarige vreemdelingen zonder rechtmatig verblijf nu onder de huidige Wet op de jeugdzorg vallen. Kan de wetgever aangeven om welke aantallen en kosten het gaat en op welke wijze gemeenten voor deze groep de middelen krijgen?

Welke zorg wordt momenteel verleend aan deze groep op grond van de AWBZ, zorgverzekeringswet en Jeugdzorg+? Om welke aantallen gaat het en om welke bedragen? Op welke wijze wordt dit verdisconteerd bij het bepalen van het macrobudget?

Om te voorkomen dat minderjarigen zonder rechtmatig verblijf inburgeren wordt voorgesteld om opname in een pleeggezin zoveel mogelijk te beperken en te kiezen voor verblijf in een accommodatie van een jeugdhulpaanbieder. We wijzen er op dat de kosten van verblijfsaccommodatie vele malen duurder zijn dan plaatsing in een pleeggezin. Nu de beleidsruimte van gemeente op dit punt wordt beperkt is de vraag naar dekking van de extra kosten die uitvoering van artikel 1.2 onder b met zich meebrengt relevant. Hoeveel minderjarigen behorend tot deze groep worden nu opgevangen door pleegzorg? Wij vragen u in de toelichting hierop in te gaan.

Voor wat betreft de toepassing van het woonplaatsbeginsel stellen we voor dezelfde lijn aan te houden als bij niet-vreemdelingen in geval van voogdij. Stemt u daarmee in?

Alleenstaande minderjarige vreemdelingen zonder rechtmatig verblijf staan onder voogdij van Nidos. Onduidelijk is wie Nidos gaat financieren voor de uitvoering van de taken. Blijft dit een verantwoordelijkheid van het rijk, zoals we menen te mogen opmaken uit de MvT op de concept-jeugdwet? Kunt u dit klip en klaar bevestigen?

Als het Nidos een verantwoordelijkheid blijft van het rijk, waarom dan ook niet de jeugdhulp voor deze

groep bij het rijk laten? Deze vraag hoort thuis in het overleg dat de VNG voert met het rijk over de verantwoordelijkheidstoedeling betreffende zorg aan vreemdelingen zonder rechtmatig verblijf. De hoofdregel is dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor de statushouders en het rijk voor de vreemdelingen zonder rechtmatig verblijf. Wij dringen daarom aan op een bestuurlijk overleg.

3. Eisen aan beschikbare en relevante deskundigheid

Het doel van het wettelijk kader is de randvoorwaarden te bieden opdat – indien nodig – jeugdigen en/of ouders, tijdig (niet te vroeg, niet te laat) bij hun situatie passende hulp (niet te veel, niet te weinig) krijgen, met als beoogd resultaat zoveel mogelijk herstel ('goed genoeg') van de opvoed- en opgroeisituatie voor jeugdigen. De toegangssystematiek van indiceren en indicatiebesluiten is komen te vervallen. Gemeenten moeten ex art. 2.3 van de Jeugdwet zorg dragen dat een deskundige toeleiding naar, advisering over, bepalen van en het inzetten van de aangewezen voorziening is gewaarborgd. In artikel 2.6 van de jeugdwet wordt dat nader gespecificeerd. Ter uitvoering van die twee wettelijke bepalingen worden in het Uitvoeringsbesluit eisen gesteld aan de beschikbaarheid van relevante deskundigheid op een aantal probleemgebieden waarvoor gemeenten zorg moeten dragen (art 2.1).

Naar ons oordeel treedt de wetgever hier erg diep in de uitvoering en rijst de vraag hoe wenselijk dat is uit wetgevingsoptiek. Hoe gedetailleerd wil de wetgever gaan bij de decentralisatie van de jeugdzorg naar de gemeentelijke overheid? Aan de andere kant vloeien de eisen logisch voort uit de artikelen 2.3 en 2.6 van de jeugdwet.

Op een punt zouden we een aanpassing willen voorstellen: art 2.1 onder d als volgt formuleren 'herkenning van somatische aandoeningen' in plaats van somatische aandoeningen.

Voorkomen moet worden dat het misverstand ontstaat dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor somatische aandoeningen. Zoals in de toelichting staat is dat niet het geval en vallen somatische aandoeningen onder de zorgverzekeringswet, maar dat moet dan ook tot uitdrukking komen in de tekst van het bewuste artikel.

In het tweede lid van artikel 2.1 wordt de mogelijkheid opengehouden voor nog meer regels bij ministeriële beschikking over opleidingseisen en deskundigheidseisen. Wij verzoeken u dit lid te schrappen zodat de stelselverantwoordelijke beperkt wordt in zijn drang tot het stellen van nadere regels.

4. Gegevensverwerking, privacy en toestemming (hoofdstuk 6)

Paragraaf 6.5 over beleidsinformatie roept bij gemeenten veel vragen op. In de toelichting is aangegeven dat de systematiek is ontwikkeld met als doel de uitvraag door de Minister bij gemeenten en jeugdhulpinstellingen te minimaliseren. In het uitvoeringsbesluit zien gemeenten dit niet terug. De uitwerking laat veel ruimte voor een omvangrijke set gegevens voor beleidsinformatie.

In artikel 7.4.1 van de Jeugdwet is onderscheid gemaakt tussen de verwerking van gegevens voor het Rijk (7.4.1 lid 1) en voor gemeenten (7.4.1 lid 2). In het uitvoeringsbesluit komt dit onderscheid niet terug. Met de decentralisatie komt de beleidsverantwoordelijk te liggen bij de gemeenten, en behoudt het Rijk een stelselverantwoordelijkheid op afstand. Wij stellen voor in artikel 6.5.1 hiertoe onderscheid te maken tussen gegevens die door het Rijk verwerkt kunnen worden, en gegevens die door de gemeenten verwerkt kunnen worden. Hierbij is de gegevensset voor het Rijk dan een (minimale) subset van de gegevens ten behoeve van de gemeenten.

Artikel 6.5.1 lid 1d - f gaat ervan uit dat een helder onderscheid te maken is tussen jeugdhulp en preventie, terwijl dat niet altijd het geval zal zijn. Ook zullen veel preventieactiviteiten niet op persoonsniveau geregistreerd worden. Voor preventie hebben gemeenten een beleidsplicht volgens de Jeugdwet waarvoor maximale beleidsruimte geldt.

Wij stellen voor 'aanbieders van preventie' uit te sluiten van de plicht tot beleidsinformatie *aan het Rijk* en in artikel 6.5.1 onder d, e en f het woord 'preventie' te schrappen.

Ex Artikel 6.5.1 onder f moeten aanbieders aan het Rijk verantwoording afleggen over de aard en wijze van uitvoering en resultaten van preventie, jeugdhulp, kinder- en jeugdbescherming. Waarom zou het rijk voor de stelselverantwoordelijkheid informatie over de uitvoering moeten krijgen? Dat is toch de verantwoordelijkheid van gemeenten? Veronderstelt dit niet dat er landelijke regels komen hoe interventies geregistreerd worden? Is dat realistisch in het diverse en complexe veld van de jeugdhulp? Hoe staat het met de administratieve lasten voor aanbieders en instellingen? Wij stellen voor dat het uitvoeringsbesluit regelt dat gemeenten ten behoeve van hun beleidsinformatie gegevens over uitvoering en resultaten mogen verwerken. En dat gegevens over uitvoering en resultaten worden uitgesloten van de verplichte levering van beleidsinformatie aan het Rijk.

In lid 2 wordt de mogelijkheid geboden om nadere regels te stellen over het meten van beleidsdoelen. De gemeente is verplicht beleidsdoelen te stellen in haar meerjarenbeleidsplannen. Hoe verhoudt zich dat met de mogelijkheid voor het rijk om indicatoren - en daarmee beleidsdoelen- te stellen die landelijk gelden? Vanuit het VNG-programma Informatievoorziening Sociaal Domein (VISD) werken gemeenten aan een eigen systematiek voor beleidsinformatie in het samenhangende sociaal domein (jeugd, wmo, zorg en werk & inkomen). In dat licht achten wij het onwenselijk om van bovenaf en vanuit alleen het jeugd-domein daar nadere regels aan de inhoud van de indicatoren te stellen.

Artikel 6.5.2 lid 2 stelt het college verplicht om van de landelijke voorziening gebruik te maken voor het ophalen van beleidsinformatie. In de praktijk kan het zijn dat gemeenten meer gegevens willen ophalen bij instellingen en deze ook op persoons- of wijkniveau willen koppelen. Het uitvoeringsbesluit stelt nu dat de gemeenten deze informatie slechts aan de landelijke voorziening mogen onttrekken, en dus geen regionale afspraken kunnen maken met jeugdhulpinstellingen over aanvullende gegevens of andere wijzen van aanlevering. Dit is een ernstige inperking van de ruimte voor gemeenten om hun eigen beleidsinformatie te verzamelen. Wij achten deze situatie voor gemeenten onwerkbaar.

5. Financiën en verantwoording

Wanneer de hulp aan een kind buiten het gezin plaatsvindt, wordt het redelijk geacht dat onderhoudsplichtigen (ouders, stiefouders, sociale ouders) bijdragen in de kosten van verblijf en verzorging.

De verantwoordelijkheid van ouders voor kinderen enerzijds en de besparing van de verzorgingskosten anderzijds vormen de uitgangspunten van de ouderbijdrage. De ouderbijdrage geldt al in de huidige wet op de jeugdzorg en wordt in de nieuwe jeugdwet gecontinueerd en ook van toepassing op verblijfhulp die voorheen onder AWBZ of Zvw valt.

We willen nogmaals uw aandacht vragen voor de meest elegante oplossing voor de inning van de ouderbijdrage: het direct toepassen van een korting op de kinderbijslag door de Sociale Verzekeringsbank (SVB) ter hoogte van de ouderbijdrage. Als gemeenten zorg dragen voor adequate gegevensstromen richting SVB zou een dergelijk regime in 2018 ingevoerd kunnen worden. Graag uw reactie op dit voorstel.

In artikel 7.1.3 wordt niet ingevuld in welke gevallen het inningsorgaan conform artikel 8.2.4 van de Jeugdwet mag besluiten af te zien van inning van de ouderbijdrage. Geldt de invulling van het criterium

'onbillijkheid van overwegende aard' in art 7.1.3 ook voor de wettelijke mogelijkheid om af te zien van inning in artikel 8.2.4, tweede lid? Kunt u de samenhang tussen artikel 7.1.3 van het Besluit en artikel 8.2.4 tweede lid verhelderen op dit punt?

We gaan er van uit dat de gemeente die de ouderbijdrage ontvangt dezelfde gemeente is die conform het woonplaatsbeginsel de jeugdhulpvoorziening heeft getroffen. Graag een bevestiging van deze uitleg.

Er is nog veel onduidelijkheid rond de verrekening van de op te halen ouderbijdrage door gemeenten en de korting hiervoor op het macrobudget. Bij de uitwerking hiervan hebben wij de volgende vragen:

- Welk bedrag wordt gekort?
- Hoe wordt dat bedrag in de verdeling meegenomen?
- Beweegt het bedrag mee met minder intramurale zorg en dus minder te innen ouderbijdragen? En bi verhoging van het bedrag aan ouderbijdrage?
- Wie draagt de structurele en initiële uitvoeringskosten? Vindt daarvoor een financiële compensatie plaats?

Bij artikel 7.2, de financiële verantwoording, hebben wij een paar opmerkingen en een vraag. De gegevens die verplicht verzameld worden van aanbieders moeten dusdanig van aard dat zij geen belemmering vormen voor een goedkeurende accountantsverklaring. Gemeenten moeten altijd zelf aanvullende financiële gegevens kunnen opvragen bij aanbieders (hoewel daarin terughoudend betracht dient te worden).

En wie gaat de kosten vergoeden die aan het verstrekken van gegevens zijn verbonden?

6. Nadere regels voor het AMHK (Wijzigingen Besluit Maatschappelijke Ondersteuning)

Gemeenten geven aan dat de regelgeving rond het AMHK in de wet al zo uitvoerig en gedetailleerd is dat er een belemmerende werking vanuit gaat voor de uitvoeringspraktijk. Met dit Uitvoeringsbesluit wordt de ruimte voor gemeenten nog verder beperkt. Hoewel rond kindermishandeling de regelgeving eenduidig moet zijn, is een zekere mate van flexibiliteit in de uitvoering zeer wenselijk.

De termijnen die het Uitvoeringsbesluit stelt, zowel de vijf dagen na melding als de tien weken voor onderzoek zijn op zich haalbaar en wenselijk, maar zijn te strak om als uiterste termijn te gelden. Er kunnen zich onvoorziene omstandigheden voordoen waardoor iets meer tijd nodig is en daar moet rekening mee gehouden worden bij het bepalen van de uiterste termijn. Anders brengt het afwijken van de uiterste termijn administratieve lasten met zich mee. Wij vragen u de gehanteerde uiterste termijnen op te hogen na zeven dagen respectievelijk 12 weken.

In artikel 12a, derde lid van de Jeugdwet worden de taken van het AMHK opgesomd: het verwerken van meldingen, doen van onderzoek en het inschakelen van andere instanties. In artikel 6.2 tweede lid van het Besluit maatschappelijke ondersteuning wordt het college opgedragen er voor te zorgen dat het AMHK deze taken onafhankelijk uitvoert. De term 'onafhankelijk' wordt nader ingevuld met begrippen als 'onbevooroordeeld', 'uitsluitend de belangen van jeugdige en het gezin dienend'. Ook wordt het onwenselijk geacht dat de degene die het onderzoek uitvoert niet in hetzelfde gezin rechtstreeks betrokken was als hulpverlener of uitvoerder van een maatregel van kinderscherming of jeugdreclassering. Maar nadat het onderzoek is afgelopen is dat wel toegestaan, met het oog op een flexibele uitvoering van taken en zo min mogelijk verschillende hulpverleners in een gezin. Wij kunnen ons voorstellen dat – lettend op het belang van ouders en jeugdigen – ouders in zo'n situatie wel instemmen met deze keuze. Graag uw reactie hierop.

Tot slot stellen we voor om artikel 6.3 derde lid te schrappen. De wetgever opent hier de mogelijkheid voor nog meer nadere regels die toezien op de uitvoering, in casu de besluitvorming binnen een AMHK bij ministeriële beschikking. Wij verzoeken de wetgever de stelselverantwoordelijke te behoeden voor het steeds maar blijven stellen van regels aan de gemeentelijke overheid. Decentralisatie is loslaten in vertrouwen.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Voorzitter directieraad